

KARLSTADS KOMMUN

TEKNIK- OCH FASTIGHETSFÖRVALTNINGEN

Tjänsteskrivelse 2013-02-19

Marcus Levin, 054-5406887

marcus.levin@karlstad.se

Teknik- och fastighetsnämnden

2013-03-20

Ärende **6**

Åtgärder för att nå budget i balans

Dnr TFN-2013-385 Dpl 10

Teknik- och fastighetsförvaltningens förslag

1. Avsätta 2,4 mnkr till att förstärka budget för vinterväghållning till 25 mnkr år 2013 alternativt sänka ambitionsnivån.
2. Neka friköp av tomträttsfastigheter (gäller ej småhustomträtter) för att kompensera intäktsbortfallet till följd av utförsäljningen av småhustomträtter.
3. Minska budgeten för lokalförsörjningen med 7 mnkr.
4. Minska budgeten för underhåll av gator med 2 mnkr.
5. Finansiera det ökade driftåtagandet med 2 mnkr som energiprojektet innebär genom en lägre ambitionsnivå för övrig drift och skötsel av kommunens lokaler.
6. Minska budgeten för skötsel av staden med 5 mnkr.
7. Uppdra till förvaltningen att överlåta driften av Eriksbergs masshanteringsstation till annan verksamhetsutövare alternativt lägga verksamheten i ”malpåse”.
8. Genomföra exploateringsbudgeten som planerat.
9. Uppdra till förvaltningen att ta fram lämpliga nyckeltal för beräkning av tillkommande driftkostnader för skötsel och underhåll i nya investeringsäskanden.
10. Uppdra till förvaltningen att genomföra de investeringar som förvaltningen föreslår under 2013.
11. Uppdra till förvaltningen att återkomma med en prioritering av övriga investeringsprojekt 2014-2016 i samband med budgetärendet 2014-2016.
12. Uppdra till förvaltningen att återkomma med en prioritering av övriga investeringsprojekt 2013 i samband med helårsprognos efter 4 månader 2013.
13. Inga nya upphandlingar gör till dess att beslut om investeringar är fattat. Utredning och projektering kan fortgå.
14. Uppdra till förvaltningen att begära kompensation för kapitaltjänstkostnader i budget 2014-2016 för att kunna genomföra beslutade investeringar.
15. Uppdra till förvaltningen att i samband med årsredovisning redovisa de åtgärder som vidtagits för att långsiktigt nå budget i balans.
16. Uppdra till förvaltningen att utreda om att avgiftsbelägga delar av blå zon som idag är avgiftsfri.
17. Uppdra till förvaltningen att utreda zonindelningen för gatuparkeringen i stadsdelen Viken.

Sammanfattning av ärendet

Det ekonomiska läget inför de närmaste åren är mycket bekymmersamt. En avsevärd försämring har skett av resultatet jämfört med budgetbeslutet i juni, främst genom försämrade skatteprognoser. Konjunkturutvecklingen är fortfarande osäker och skatteintäkternas utveckling är därmed fortfarande en stor osäkerhet. Kommunstyrelsen har med anledning av detta gjort ett uttalande i samband med beslutet om budgetramar:

”Kommunstyrelsen ser allvarligt på risken för ytterligare försämring av skatteprognoserna och nämnderna bör därför vara medvetna om att beslut om ytterligare åtgärder kan bli nödvändiga under den fortsatta budgetprocessen”.

Det är i princip nolltolerans när det gäller äskanden om ambitionshöjningar inom driftbudgeten och den marginal som nu finns i budgetramen är nödvändig som reserv för eventuell ytterligare försämring i tillväxten av skatteintäkterna.

I anvisningarna till budget 2014-2016 framgår att eventuella äskanden bara är tillåtna när det gäller opåverkbara kostnader som belastar nämnden. Dessa ska då tydligt redovisas under denna rubrik och ovillkorligen anges i prioriteringsordning.

Fokus den kommande budgetperioden måste ligga på att anpassa kostnaderna till budget och det finns ett antal problematiska områden som föranleder besparingsåtgärder inom teknik- och fastighetsförvaltningens verksamhet. Detta gäller både inom drift- och investeringsbudget. Ett sätt för att komma till rätta med underskottet är att öka de intäkter nämnden har från kunder. Den andra möjligheten är att minska kostnaderna genom sänkt ambitionsnivå eller effektiviseringar i verksamheten.

Förutom underskottet i verksamheten finns ett underskott i finansieringen av kapitaltjänstkostnader för beslutade investeringar. För att komma till rätta med underskottet behöver nämnden få kompensation för kostnaderna, alternativt se över ambitionsnivån för investeringar och långsiktigt korrigera den till en nivå som nämnden förmår betala.

Ärendet beskriver de problemområden som förvaltningen står inför och olika handlingsalternativ för att på sikt nå en budget i balans.

Beslutsunderlag

Teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse den 8 mars 2013.

Investeringsplan

Underhållsplan

Besparing 2013, lokalförsörjningsavdelningen

Besparing 2013, mark- och exploateringsenheten

Besparing 2013, natur- och parkenheten

Besparing 2013, trafik- och gatuenheten

Konsekvensanalys driftavdelningen

Åtgärder ekonomi för masshantering

Investeringar prioriteringar trafik- och gatuenheten

Ärende

Det finns ett antal bekymmersamma områden i budget för 2013 och framåt som medför att nämndens budget i dagsläget inte är i balans. Dessa områden presenteras i tabellen nedan och beskrivs sedan var och en för sig. Tabellen uttrycker poster där kostnaderna framåt kommer att överskrida finansieringen givet den ambition som finns. För att nå balans i budgeten krävs åtgärder för att kompensera underskotten.

Beskrivningen i denna skrivelse utgår ifrån nuvarande förutsättningar i förslag till budgetramar för 2014-2016.

Verksamhetsområden	2013	2014	2015	2016
Intäktsbortfall tomträtter netto	-5 600	-4 450	-4 300	-4 150
Vinterväghållningen	-2 400	-2 400	-2 400	-2 400
Inkomstbortfall för parkering netto 2)	-1 250	-500	-500	-500
Masshanteringen	-1 000	-1 000	-1 000	-1 000
Lokalförsörjningen	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
Ökat driftbehov energiprojektet	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Underskott i övrig verksamhet	-19 250	-17 350	-17 200	-17 050
Underskott i kapitaltjänstkostnad 1)	-16 465	-23 715	-26 398	-29 495
Tillfällig kompensation kapitaltjänst	15 000			
Underskott kapitaltjänstkostnad	-1 465	-23 715	-26 398	-29 495
Totalt sparbehov	-20 715	-41 065	-43 598	-46 545

1) Utvecklingen av kapitaltjänstkostnad utgår ifrån att vi genomför alla de investeringar för vilka vi har politiskt beslutade anslag. Siffrorna är avrundade.

2) Inkomstbortfallet är 2 mnkr årligen pga momsplikt. Ny zonindelning beräknas öka intäkterna med 750 tkr år 2013 (-1 250 tkr nettominusning) och 1 500 tkr år 2014 och framåt (-500 tkr nettominusning)

Justerad ram för kapitaltjänstkostnader

Teknik- och fastighetsförvaltningen äger och förvaltar de flesta av kommunens tillgångar i form av infrastruktur, byggnader, mark och annat. Detta innefattar också byggandet av nya tillgångar samt reinvestering i de tillgångar som redan finns. Behoven uttrycks av verksamheten i bl.a. lokaler för olika ändamål, samt av medborgarna i form av infrastruktur för bl.a. gator, parker och VA. Vilka investeringar som ska genomföras och nivån på reinvesteringar beslutas av kommunfullmäktige.

När investeringar görs uppstår ett omedelbart finansieringsbehov för att betala de kostnader som investeringen innebär. Detta är betalningar till bland annat leverantörer och kostnaderna betalas i takt med att investeringen färdigställs. I verksamheten uppstår dock inte denna kostnad omedelbart utan blir istället ett "lån" som betalas av i form av ränta och amortering under den tid som investeringen förbrukas, så kallade kapitaltjänstkostnader

När det gäller investeringar i lokaler som hyrs ut och det allmänna VA-systemet så finansieras dessa kostnader av brukarna. Finansieringen sker genom att korrigera hyror och taxor för den kapitaltjänstkostnad som uppstår till följd av investeringarna.

När det gäller investeringar i infrastruktur och sådana anläggningar som byggs för medborgarna finansieras detta genom kommunalskatten. Det är ju på detta sätt som medborgarna normalt betalar för den service, de anläggningar och tjänster som kommunen tillhandahåller. Fortsättningsvis beskrivs endast den del av investeringarna som finansieras genom skattemedel.

Ökade ambitionsnivåer har lett till att investeringsnivån har varit mycket hög under de senaste åren och redan under 2012 uppgick underskottet för kapitaltjänstkostnaderna för den delen som finansieras med skattemedel till drygt 4,3 mnkr. Detta innebär i praktiken att investeringarna har beslutats utan att det också finns ett beslut om att finansiera kostnaderna som uppstår, därav underskottet. Ett annat problem är att ramen för kapitaltjänstkostnader har sänkts med 14,6 mnkr för de investeringar som redan är genomförda. Nämnden har alltså ett sparbetning på kostnader som redan är beslutade och betalda.

I budget för 2013-2015 beskrev nämnden behovet av finansiering för kapitaltjänstkostnader med hänsyn till en ränta på 3 procent. Nämnden begärde 81,4 mnkr för år 2013, 82,9 mnkr år 2014 och 84 mnkr år 2015 för att finansiera redan beslutade investeringar. Dessutom begärdes i teknik- och fastighetsförvaltningens förslag, punkt 2, en utökad driftram för kapitaltjänst till följd av nya beslutade investeringar. Beslutet om finansiering framgår i tabellen nedan.

I kommunledningskontorets tjänsteyttrande om "Reviderad budget 2013 samt beslut om nämndernas över- och underskott" framgår följande:

"Kapitaltjänstkostnaderna var föremål för diskussion under arbetet med budget för perioden 2013-2015. Någon justering av ramen skedde dock inte. Härmed vilar ansvaret på teknik- och fastighetsnämnden att rymma kostnaden inom sin samlade budgetram."

För att komma till rätta med underskottet behöver nämnden få kompensation för kostnaderna, alternativt se över ambitionsnivån för investeringar och långsiktigt korrigera den till en nivå som nämnden förmår betala. På kort sikt är dock effekterna relativt små och andra åtgärder krävs för att kompensera underskottet. Generellt kan sägas att varje miljon som investeras kortsiktigt kostar 63 tkr per år i form av kapitaltjänstkostnad.¹

¹ Kapitaltjänstkostnad beräknad på 30 års livslängd och 3 procents ränta. Kostnaden sjunker varje år till följd av avskrivningar och beräkningen visar kostnaden år 1 om investeringen görs i halvårsskiftet.

Befintliga investeringar

Nedan beskrivs kostnadsutvecklingen för den skattefinansierade verksamheten om vi helt slutar att investera idag. Vid utgången av 2016 kommer det samlade underskottet att uppgå till 25 mnkr.

	2012	2013	2014	2015	2016
Kapitaltjänstkostnad befintliga investeringar	85 052	80 280	81 169	79 727	78 188
Finansiering av kapitaltjänstkostnad	80 787	66 924	68 762	70 937	72 356
Tillfällig kompensation 2013		15 000			
Underskott i finansiering	-4 265	1 644	-12 407	-8 790	-5 832
<i>Ackumulerat</i>		<i>1 644</i>	<i>-10 763</i>	<i>-19 553</i>	<i>-25 385</i>

Den höga investeringsnivån medför att kostnaderna för kapitaltjänst inte sjunker mer från 2012 till 2013 trots att räntan har sänkts från 4 till 3 procent. Att kostnaderna ökar något 2014 beror på att det finns genomförda investeringar som ännu inte aktiverats. Minskningen senare under perioden beror på att investeringar efter hand blir färdigavskrivna och att avskrivningar minskar det belopp som ligger till grund för räntekostnaden.

Den stora minskningen i finansiering 2013 beror på att räntesänkningen minskar budgeten med 14,6 mnkr och att ingen uppräknings har gjorts för nya investeringar. Under perioden 2014-2016 ökar sedan finansieringen beroende på årlig uppräknings med 2 procent.

Grundram

I grundram för den verksamhet som finansieras med skattemedel finns årligen 30 mnkr. Med en årlig investering i den nivån får vi följande utveckling av kapitaltjänstkostnader med en avskrivningstid på 30 år och en ränta på 3 procent.

	2013	2014	2015	2016
Investeringsbudget inom grundram	30 000	30 000	30 000	30 000
<i>Kapitaltjänstkostnad</i>	<i>632</i>	<i>2 507</i>	<i>4 352</i>	<i>6 167</i>

Beräkningen förutsätter att investeringarna faller ut med budgeterat belopp avsett år.

Särskilda tillägg

De särskilda investeringar som kommunfullmäktige har beslutat under perioden presenteras nedan. Något beslut om finansiering för de kapitaltjänstkostnader som uppstår till följd av investeringarna finns i dagsläget inte. Om de särskilda investeringar som har beslutats också genomförs får vi följande utveckling av kapitaltjänstkostnader med en avskrivningstid på 30 år och en ränta på 3 procent.

	2013	2014	2015	2016
<i>Tilläggsanslag i bokslut 2012</i>	44 145			
Östra Torggatan	10 000			
Trafikplan åtgärder (inkl. Norra Infarten)	10 000			
Centrummiljöutveckling mindre tätorter	6 000			
Översvämningsprogram	10 000	10 000		
Cykel fortsatt satsning år 2014		10 000		
Översvämning åtgärder CSK	11 000	6 000		
Centrummiljöutveckling		6 000	6 000	
Ökat cyklande			10 000	
Utredning av översvämningsåtg innerstaden		2 000		
Båtplatser	3 000			
Skydd av ekosystem			1 000	
Tillgänglighet			5 000	
Badhuset tillgänglighet	8 500			
Klimat- och miljöinvesteringar*	10 000	10 000	10 000	
Summa särskilda investeringar	112 645	44 000	32 000	0
<i>Kapitaltjänstkostnad</i>	<i>2 372</i>	<i>7 967</i>	<i>10 351</i>	<i>11 521</i>

1) Tilläggsanslag avser både grundram och särskilda projekt.

2) Grov uppskattning att 10 av de 25 årliga miljonerna hamnar på skattefinansierad verksamhet.

Beräkningen förutsätter att investeringarna faller ut med budgeterat belopp avsett år.

Exploatering

Exploatering av nya områden innebär anläggande av bl.a. gator och parkanläggningar som i slutändan ska finansieras med skattemedel. De nya områden som kommer att färdigställas under perioden där investeringskostnader hamnar inom skattefinansierad verksamhet presenteras nedan. Det finns idag ingen finansiering för de extra kostnader i form av kapitaltjänst för gator och parkanläggningar som uppstår till följd av exploatering nya områden.

	2013	2014	2015	2016
Kanoten		10 000	15 000	
Bråtebäcken		10 000		
Grundviken			30 000	45 000
Övriga	5 000	5 000	5 000	5 000
Summa nya exploateringar	5 000	25 000	50 000	50 000
<i>Kapitaltjänstkostnad</i>	<i>105</i>	<i>835</i>	<i>2 905</i>	<i>5 975</i>

Beräkningen förutsätter att investeringarna faller ut med budgeterat belopp avsett år.

Sammanställning av kapitaltjänstkostnader

Tabellen nedan visar vad utfallet skulle bli om alla de investeringar som nämnden har investerings- eller exploateringsbudget för genomförs. Det samlade underskottet för kapitaltjänstkostnader kommer år 2016 att uppgå till drygt 81 mnkr.

	2013	2014	2015	2016
Kapitaltjänstkostnad befintliga investeringar	80 280	81 169	79 727	78 188
Kapitaltjänstkostnad grundram	632	2 507	4 352	6 167
Kapitaltjänstkostnad särskilda tillägg	2 372	7 967	10 351	11 521
Kapitaltjänstkostnad exploatering	105	835	2 905	5 975
Summa kapitaltjänstkostnad	83 389	92 477	97 335	101 851
Finansiering för kapitaltjänstkostnad	66 924	68 762	70 937	72 356
Tillfällig kompensation 2013	15 000			
Underskott i finansiering	-1 465	-23 715	-26 398	-29 495
<i>Ackumulerat</i>	<i>-1 465</i>	<i>-25 180</i>	<i>-51 578</i>	<i>-81 073</i>

Beräkningen förutsätter att investeringarna faller ut med budgeterat belopp avsett år.

Intäktsförluster småhustomträtter

Markförvaltningen inom teknik- och fastighetsförvaltningen finansieras genom arrendeintäkter för uthyrning av småhustomter, fritidstomter, industritomter, mm. Fram till halvårsskiftet erbjöd kommunen tomträttshavare till småhustomträtter att friköpa sina tomter till ett reducerat pris, vilket utnyttjats av ca 60% av tomträttshavarna. En omfattande försäljningsinsats med närmare 1 000 fastighetsöverlåtelser genomfördes och innebörden ekonomiskt är som följer.

	2013	2014	2015	2016
Intäktsbortfall pga utförsäljning	-4 600	-4 600	-4 600	-4 600
Förändring intäkter	-1 000	150	300	450
Intäktsbortfall tomträtter netto	-5 600	-4 450	-4 300	-4 150
<i>Ackumulerat</i>	<i>-5 600</i>	<i>-10 050</i>	<i>-14 350</i>	<i>-18 500</i>

Under 2013 bedöms intäkterna fortsätta att minska för att sedan öka något under 2014 och framåt på grund av ökning i arrendeavgifter.

Vinterväghållning

Kostnaderna för vinterväghållning har under senare år varit mycket höga. Detta kan under 2010 och 2011 tillskrivas onormala väderförhållanden och nämnden fick också delvis kompensation för att täcka de ökade kostnaderna. Under 2012 var väderförhållandena förhållandevis normala men trots detta överskreds budget med 4 mnkr. En förklaring är att många växlingar i vädret innebar många halkbekämpningsinsatser. En annan förklaring är fördyringar i form av införskaffande av dyrare grus till följd av punkteringsdebatten, samt att ökade miljökrav för maskiner och fordon inneburit en högre kostnad. Att staden växer och nya skötseltytor ständigt tillkommer är ytterligare en bidragande orsak.

Vinterväghållningen har idag ett ackumulerat underskott som uppgår till drygt 7 mnkr (förutsatt att årets kostnad överstigande 25 mnkr avskrivs). Anledningen till det ackumulerade underskottet på vinterväghållningen är att budget har legat lägre än kommunledningskontorets bedömning av en rimlig nivå. Nämnden har under de senaste åren endast fått kostnader överstigande kommunledningskontorets nivå avskrivna samtidigt som den interna budgeten har legat 2-2,5 mnkr lägre. Frågan om vad som är rätt nivå har varit och är fortfarande föremål för diskussion (se vidare sidan 17 om vinterväghållning).

Intäktsförluster för parkering

Kommunen har årligen ca 10 mnkr i intäkter för gatuparkering. Enligt ett beslut i regeringsrätten är parkeringsintäkter på gatuparkering sedan 2009 momsbelagda. Anledningen till detta är ett utslag i EG-domtolen där man slår fast att parkeringsverksamhet är konkurrensutsatt och att undantag för momsplikt vad gäller kommunal gatuparkering snedvrider konkurrensen. Skatteverkets nya regler med anledning av utslaget innebär att 20 procent av parkeringsintäkterna faller bort i beskattning, dvs. 2 mnkr årligen. Under åren 2009 till 2012 har nämnden fått kompensation för intäktsbortfallet i väntan på en parkeringsutredning med förslag till nya taxor och zonindelning. Förslaget har nu tagits fram och beslut har fattats i frågan. Beslutet innebär att ingen förändring sker i taxan medan zonerna förändras och utvidgas för att kompensera för intäktsbortfallet. Med nuvarande beslut om ny zonindelning är bedömningen att intäktsökningen från dagens nivå är 750 tkr år 2013 och 1 500 tkr år 2014 och framåt. Detta innebär att nämnden netto förlorar 1 250 tkr under 2013 och 500 tkr under följande år jämfört med om momsplikt inte hade införts och ny zonindelning inte hade beslutats.

Masshantering

Teknik- och fastighetsförvaltningen anlade för ca 10 år sedan tre masshanteringsstationer kring Karlstad. Genom åren har dessa stationer nyttjas för olika ändamål. En driftstrategi finns antagen av teknik- och fastighetsnämnden. I samband med att driftavdelningen tog över verksamheten beslutades att verksamheten ska finansieras via de intäkter som uppstår vid mottagning av avfall och försäljning av återvunnet material och över tid generera ett nollresultat. För att verksamheten ska fungera på ett effektivt sätt har det funnits behov av en utökning av personalen. Därför finns nu 2,25 tjänster placerade vid masshanteringsstationen på Eriksberg. Med nuvarande bemanning och försäljningsvolym är en trolig årsprognos ett underskott med 1 mnkr.

Underfinansiering lokaler

Förvaltningen har i ett energieffektiviseringsprojekt (EPC) fått i uppdrag att genomföra investeringar för att minska energiförbrukningen i kommunens lokaler. I uppdraget ingick att besparingsåtgärderna skulle minska kostnaderna för media (el, värme, va) så mycket att det skulle finansiera kapitaltjänstkostnaden för den gjorda investeringen. De stora prisökningarna för media gör dock att effekten av energibesparingen i det ekonomiska resultatet uteblivit, vilket innebär att de ökade kapitaltjänstkostnaderna måste finansieras genom att minska andra kostnader. Mediekostnaderna utgör en betydande del (15 procent) av lokalernas totala

kostnader. Under perioden 2007-2012 ökade fjärrvärmepriset² från 565 kr/kWh till 683 kr/kWh (21 procent) och elpriset³ med 720 kr/kWh till 923 kr/kWh (28 procent). Under samma period räknades ramen (lokalhyran) upp med ungefär 5 procent totalt sett. Verksamhetens bedömning i dagsläget är att kapitaltjänstkostnaden för gjorda investeringar i EPC-projektet som måste finansieras uppgår till 7 mnkr. Bedömningen är också att om projektet inte hade genomförts så skulle finansieringsbehovet för mediakostnader ha varit betydligt större än det som nu redovisas. Ytterligare en tillkommande kostnad är drift och skötsel av de anläggningar som energiprojektet resulterat i. Denna kostnad uppskattas till 2 mnkr årligen.

Energiprojektet är nu i en utvärderingsfas och resultatet av åtgärderna kommer att slutredovisas efter något år i drift, tid för slutredovisningsrapport är ännu inte fastslagen. Först då kommer effekten av besparingarna att vara helt utredda.

² Pris inklusive effektavgifter och fasta avgifter.

³ Den rörliga delen av kostnaden (inklusive nätavgifter och elskatt).

Abonnemangskostnaden brukar ungefär följa prisutvecklingen för den rörliga delen.

Ekonomiska förutsättningar under perioden

Det är två saker som påverkar de ekonomiska förutsättningarna för perioden. Dels är det den driftbudgetram som har beslutats av kommunfullmäktige och som anger kostnadsutrymmet för kommande treårsperiod, dels är det de samlade ekonomiska förutsättningarna som nämnden har med som ett resultat av tidigare års verksamhet i form av eget kapital.

Driftbudget 2013-2015

Ramen är i det närmaste oförändrad mellan 2012 och 2013 bortsett från den sänkning av ramen för av kapitaltjänst som räntesänkningen innebar (se vidare beskrivning om kapitaltjänstkostnad sidan 3 ff.). De olika budgetposterna diskuteras senare i anslutning till sparförslagen.

DRIFT - SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET			
REDAN BESLUTADE DRIFTMEDEL 2013-2015			
	2013	2014	2015
Tidigare beslutad budget inkl uppräknig	200 535	205 055	222 111 1)
<i>Särskilda tillägg t o m KF:s beslut i dec. 2010:</i>			
Långsiktig uppstrappning underhåll	10 000	15 000	
Eftersatt underhåll tillfälligt	-10 000	-10 000	
Vinterväghållning	1 500		
<i>Förändringar i utkast till ramar 2013-2015.</i>			
Tillfälligt reducerat underhåll	-10 000	10 000	
Teknisk rättelse av justering ram p g a ändrade PO-påslag	500		
<i>Beslut enligt KS/KF</i>			
Ersättningslokaler Hagaborgsskolan	3 500	-3 100	-400
Summa tidigare beslut om tillägg	-4 500	11 900	-400
KFs BESLUT OM UTÖKAD DRIFTRAM 2013-2015			
Muddringsplan	1 500	-1 500	2)
Drift och skötsel gator och vägar	3 000		2)
Karlstad gästhamn	500		2)
Skötsel av parker och grönområden		1 500	2)
Centrummiljöutveckling driftkostnader		300	300
Kapitalkostnad		500	800
Summa nya äskanden	5 000	800	1 100
TOTAL DRIFTBUDGET 2013-2015	201 035	217 755	222 811

1) Teknisk justering pga sänkt internränta påverkar grundram med -14 671 tkr 2013

2) Ingår i beslutet om "skötsel av ett fortsatt växande Karlstad" 5 000 tkr fr.o.m. 2013

Eget kapital

Enligt kommunfullmäktiges beslut om "Mål och riktlinjer för god ekonomisk hushållning i Karlstads kommun" ska nämndernas över- och underskott i princip överföras till nästa år. Detta innebär att nämnderna bygger upp ett eget kapital över

åren som man har att hantera inom den ordinarie verksamheten. Teknik- och fastighetsnämndens egna kapital är ett överskott som efter år 2012 uppgår till 12,2 mnkr. På samma sätt som kommunens mål om god ekonomisk hushållning har nämnden en princip om att över- och underskott inom nämndens olika verksamheter överförs till nästa år. Detta innebär att respektive verksamhet förfogar över ett eget kapital att hantera inom sitt verksamhetsområde. Målet är att respektive verksamhetsområde ska ha ett nollresultat sett över en treårsperiod. I nuläget fördelar sig det egna kapitalet som följer.

	Ingående balans 2012	Resultat efter överföringar	Utgående balans 2012
Verksamhetsområde			
Nämnd, ledning och stab	0	1 397	1 397
Förvaltningsövergripande	1 484	816	2 300
Hamnmyndighet	-205	0	-205
Förvaltningsledning och stab	1 279	2 213	3 492
Natur och park	335	1 513	1 848
Vinterväghållning	-5 811	-1 500	-7 311
Trafik och gata exklusive vinterväghållning	1 740	-2 519	-779
Markförvaltning	3 888	-875	3 013
Biogas	1 623	1 580	3 203
Samhällsbyggnadsavdelningen	1 775	-1 801	-26
Bostadsanpassning	0	0	0
Hamnen	0	0	0
Lokalförsörjning	-2 439	2 569	130
Mariebergsskogen	50	85	135
Lokalförsörjningsavdelningen	-2 389	2 654	265
Drift	-2 281	-577	-2 858
Arbetsmarknadsenheten	963	-475	488
Driftavdelningen	-1 318	-1 052	-2 370
Intern service	623	1 202	1 825
Städ	4 548	442	4 990
Serviceavdelningen	5 171	1 644	6 815
Entreprenad	3 611	426	4 037
Entreprenadavdelningen	3 611	426	4 037
Summa skattefinansierad verksamhet	8 129	4 084	12 213

Förslaget är i det rådande ekonomiska läget att verksamheternas egna kapital omdisponeras och används som en omställningspott för att kortsiktigt mildra konsekvensen av besparingarna. På så vis ges en bättre förutsättning för att kunna fokusera på en långsiktig lösning. Flera av de föreslagna besparingarna kräver en omställning av verksamheten för att få genomslag i kostnaderna och i denna rimlighetsbedömning bör hänsyn tas till de medel som finns i form av eget kapital.

Detta skulle innebära att alla verksamheter går in i 2013 med noll i eget kapital, även de som idag har ett ackumulerat underskott.⁴

Slutsatser och förslag till besparingsåtgärder

Totalt sett behövs utifrån nuvarande förutsättningar kostnadsbesparingar på 17-19 mnkr årligen i verksamheten, exklusive underskottet i finansiering av kapitaltjänstkostnader, för att långsiktigt nå en budget i balans. För att undkomma konsekvenser för åtaganden i den strategiska planen skulle det egna kapitalet i sin helhet kunna användas under 2013 för att kompensera finansieringsunderskottet. Med tanke på osäkerheterna framåt under budgetperioden är dock risken alldeles för stor för att detta ska vara ett rimligt alternativ. Förslagsvis kan en del av det egna kapitalet användas för omställningen under 2013 och resterande som en reserv för kommande år i avvaktan på beslut om bl.a. ny princip för hyressättning och finansiering av kapitaltjänstkostnader.

Det finns olika tillvägagångssätt för att nå en budget i balans. Ett sätt för att komma till rätta med besparingsåtgärderna är att öka de intäkter förvaltningen har från kunder. Den andra möjligheten är att minska verksamhetens kostnader.

Intäktsökningar

För att komma till rätta med intäktsförlusterna som utförsäljningen av småhustomträtter innebär behöver intäkterna från övriga arrenden och tomträtter öka. Detta förutsätter dock att friköp av tomträttsfastigheter kan nekas i fortsättningen. Tomträtter för småhus är undantagna och bedömningen är att det inte skulle innebära någon större försämring för näringsidkarna, eftersom en alternativ finansiering av friköp borde kosta ungefär samma som avgiften för att arrendera marken. Om beslutet är att friköp av tomträttsfastigheter ska medges även fortsättningsvis kommer verksamheten inte att kunna öka intäkterna nämnvärt, vilket innebär att någon ekonomisk balans inte heller kan nås på sikt (jfr. med tabell på sidan 7).

Utförsäljningen av småhustomträtter innebär inte någon förändring i verksamhetens uppdrag och det innebär inte heller någon betydande förändring av verksamhetens omfattning, varför möjlighet till besparing med anledning av att antalet tomter som arrenderas ut har minskat är ringa. Besparing på 1 mnkr inom ordinarie verksamhet anses dock möjlig genom färre utredningar och genom att inte ersätta vakanta tjänster.

Ekonomisk utveckling om friköp inte medges

	2013	2014	2015	2016
Intäktsförlust pga utförsäljning	-4 600	-4 600	-4 600	-4 600
Förändring intäkter	0	1 650	3 300	4 950
Besparing i verksamhet	1 000	1 000	1 000	1 000
Årsresultat	-3 600	-1 950	-300	1 350
Ackumulerat resultat	-3 600	-5 550	-5 850	-4 500

⁴ En översyn kommer att göras för att se om det eventuellt finns några skäl till undantag.

Förslaget är att nämnden ger förvaltningen stöd i att neka intressenter friköp av tomträttsfastigheter för att på sikt komma tillrätta med underskottet. Med samma prisutveckling över tid kommer verksamheten visa ett positivt eget kapital någonstans år 2017/2018, förutsatt att övriga intäkter och kostnader är oförändrade. I bedömningen av intäkternas utveckling har hänsyn tagits till alla typer av arrenden.

För att ytterligare kompensera intäktsbortfallet till följd av nya momsregler för gatuparkering finns en möjlighet att avgiftsbelägga delar av blå zon som idag är avgiftsfri. En annan möjlighet är att se över zonindelningen i stadsdelen Viken.

Masshantering

Bedömningen är att Karlstad inte är moget för att driva den här typen av anläggningar på ett ekonomiskt försvarbart sätt. För att det ska ske så måste det till en mycket tydligare styrning av avfall och även var vi internt ska köpa material. Därutöver måste flera större aktörer på marknaden börja använda sig av dessa anläggningar än vad som är fallet idag. En aktivare tillsyn och tydligare markäggaransvar krävs för att hindra tippning på andra platser än tillståndsgivna anläggningar. Det finns ett antal olika alternativ för att långsiktigt nå en budget i balans för masshanteringen och samtliga alternativ beskrivs i bilagan om masshantering.. Förslaget är att låta annan verksamhetsutövare överta driftansvaret för Eriksberg, alternativt att lägga anläggningen i malpåse, dvs. att endast ha öppet för snötipp och vid enstaka tillfällen när stora mängder material kan garanteras.

Underhåll

Kommunfullmäktige beslutade i strategisk plan och budget 2012-2014 den 2011-06-20, §16 om ett tillägg för långsiktig upptrappning av underhåll samt ett tillfälligt tillägg för eftersatt underhåll. I noter till majoritetens budgetförslag, 2011-05-24, framgår att underhållet stegvis höjs under budgetperioden för att nå en acceptabel nivå på både gator och lokaler, samt att en tillfällig stor satsning görs på underhåll för att undvika fortsatt kapitalförstöring. I ett senare beslut, om budget 2013-2015, flyttades anslaget för långsiktig upptrappning av underhållet för år 2013 fram till 2014.

	2012	2013	2014
<i>KF beslut budget 2012-2014</i>			
Långsiktig upptrappning underhåll	5 000	10 000	15 000
Eftersatt underhåll tillfälligt	20 000	-10 000	-10 000
<i>KF beslut budget 2013-2015</i>			
Tillfällig reducering av långsiktig upptrappning		-10 000	10 000

Nämnden fick i uppdrag att utifrån budgetbeslutet 2012-2014 prioritera fördelningen mellan gata, park och fastigheter. Utgångspunkten i fördelningen var en målsättning om att nå 100 kr/m² i lokalunderhåll samt att 5 procent av det totala vägnätet skulle underhållas årligen.

Vidare hade underhållet av gator och fastigheter varit undermåligt i flera år. För att undvika fortsatt kapitalförstöring beslutade kommunfullmäktige även om en

tillfällig stor satsning på underhåll. Nämnden fick i beslutet i uppdrag att prioritera fördelningen mellan gata, park och fastigheter. Förutom att komma tillrätta med eftersatt underhåll på lokaler och gator föreslogs att en del av de beviljade tilläggsanslagen skulle användas för en tillfällig satsning på eftersatt underhåll av båtbyggor, badplatser och lekplatser.

Fördelningen av de extra anslagen har beskrivits i teknik- och fastighetsförvaltningens tjänsteskrivelse den 13 oktober 2011 (Dnr TFN-2011-686 Dpl 10). Beslutet framgår i teknik- och fastighetsnämndens protokoll den 19 oktober 2011, § 7.

Underhåll lokaler

Kommunens prissättningsmodell för lokaler innebär att hyran för den del som avser driftkostnader, exklusive kapitaltjänstkostnader för investering, följer den årliga uppräkningen av ramen. Prisutvecklingen för lokalernas kostnader har de senaste åren varit högre än den tillåtna hyreshöjningen vilket har påverkat genomförandet av uppdraget. När priserna ökar mer än den tillåtna hyreshöjningen kompenseras det normalt genom minskat underhåll eller skötsel. Bedömningen är att underhållet många gånger varit otillräckligt under tidigare år. I senare beslut har dock budget för underhåll ökat genom politiska beslut om extra underhållsmedel.

För att kompensera underfinansieringen av lokaler föreslår förvaltningen en besparing inom lokalförsörjningens underhållsbudget med 7 mnkr. De politiska beslut som har fattats ger, tillsammans med förvaltningens förslag om besparing, följande *förändringar* av underhållsbudgeten för lokaler under åren 2012-2014.

	2012	2013	2014
Långsiktig upptrappning underhåll	2 500	7 000	10 500
Eftersatt underhåll tillfälligt	10 000	-7 000	-3 000
Tillfällig reducering av långsiktig upptrappning		-7 000	7 000
Summa anslag för underhåll	12 500	-7 000	14 500
<i>Förvaltningens förslag till besparing</i>		-7 000	
Total budgetförändring	12 500	-14 000	14 500

Alla *förändringar* ligger kvar över åren och påverkar budget för följande år i beräkningarna i tabellen nedan.

Konsekvensen av besparingsförslaget blir att verksamheten inte når de mål som sattes upp för underhållet i samband med beslut om budget för 2012-2014. Det finns dock inte någon alternativ finansiering *inom* verksamheten för att kompensera underskottet på kort sikt. Med dagens hyressättningsmodell finns det heller inte någon möjlighet att korrigera hyran för att täcka de ökade kostnaderna.

	Budget 2011	Tillägg 2012	Budget 2012*	Tillägg 2013	Budget 2013*	Tillägg 2014	Budget 2014*
Budget lokalunderhåll							
Inkl. besparing 7 mnkr	23 500	12 500	36 235	-14 000	22 960	14 500	37 919
<i>Mål för underhåll (kr/kvm)</i>			80		51		84
Exkl. besparing 7 mnkr	23 500	12 500	36 235	-7 000	29 960	14 500	45 059
<i>Mål för underhåll (kr/kvm)</i>			80		66		99

* Budget är summan av föregående års budget uppräknad med 2 procent och tillägget för året, undantaget 2012 då uppräknningen endast var 1 procent. Att målet 2014 blir 99 kr/m² istf. 100 kr/m² beror på att beräkningen tidigare utgick från en uppräkning med 2 procent under hela perioden. Den totala lokalytan i beräkningen är 452 000 m²

För att kompensera underfinansieringen av lokaler föreslås att 7 mnkr sparas i budget för underhåll under år 2013 och framåt till dess att utredningen om hyressättning är klar. I kommunledningskontorets anvisning för nämndernas skrivelse utifrån strategisk plan och budget (2012-12-28) framgår att:

Kommunledningskontoret har ett uppdrag att se över koncernens lokalförsörjning/-förvaltning och en viktig del av denna översyn rör också kommunens internhyressystem. Detta uppdrag kommer att påbörjas under våren 2013.

Förvaltningens förhoppning är att detta kan leda till ett system för hyressättning som tydligare speglar kostnaderna för att äga och förvalta lokalerna.

Underhåll gator

Nämnden fick, som beskrivits ovan, i samband med budget 2012-2014 beviljat anslag för underhåll. De politiska beslut om fördelning av underhållsmedlen som har fattats ger, tillsammans med förvaltningens förslag om att spara 2 mnkr, följande *förändringar* av underhållsbudgeten för gator under åren 2012-2014.

	2012	2013	2014
Långsiktig upptrappning underhåll	1 500	3 000	4 500
Eftersatt underhåll tillfälligt	8 000	-3 000	-5 000
Tillfällig reducering av långsiktig upptrappning		-3 000	3 000
Summa anslag för underhåll	9 500	-3 000	2 500
<i>Förvaltningens förslag till besparing</i>		-2 000	
Total budgetförändring	9 500	-5 000	2 500

Alla *förändringar* ligger kvar över åren och påverkar budget för följande år i beräkningarna i tabellen nedan.

Konsekvensen av besparingsförslaget blir att verksamheten inte når de mål som sattes upp för underhållet i samband med beslut om budget för 2012-2014, dvs att år 2015 underhålla 5 procent av den totala vägytan årligen.

	Budget	Tillägg	Budget	Tillägg	Budget	Tillägg	Budget
Budget underhåll gator	2011	2012	2012*	2013	2013*	2014	2014*
Inkl. besparing 2 mnkr	12 100	9 500	21 721	-5 000	17 155	2 500	19 999
<i>Mål för underhåll (del av totala vägytan)</i>			4,9%		3,9%		4,5%
Exkl. besparing 2 mnkr	12 100	9 500	21 721	-3 000	19 155	2 500	22 039
<i>Mål för underhåll (del av totala vägytan)</i>			4,9%		4,3%		5,0%

* Budget är summan av föregående års budget uppräknad med 2 procent och tillägget för året, undantaget 2012 då uppräknningen endast var 1 procent. Kostnaden för underhåll bedöms vara 110 kr/m². Den totala ytan vägnät i beräkningen är 4 013 km²

Skötsel

Ett växande Karlstad med ambitioner om att bli hundratusen innevånare innebär naturligt en utbyggnad av nya bostadsområden med nya skötselytor och krav på möjlighet till rekreation och förbindelser som en direkt följd. För detta ändamål begärde och fick förvaltningen 5 mnkr i budget för 2013-2015. Samtidigt har uppräknningen av ramen under ett par års varit låg eller ingen alls, vilket delvis minskar effekten av de anslagna medlen. De nya anslagen är en uppräknning av ramen och fördelas enligt följande.

	2013	2014	2015
Muddringsplan	1 500	-1 500	
Drift och skötsel gator och vägar	3 000		
Karlstad gästhamn	500		
Skötsel av parker och grönområden		1 500	

Förvaltningen föreslår att 5 mnkr sparas inom budget för skötsel, se förslag bilagor besparingar natura- och park samt trafik- och gata , för att klara underfinansieringen som har presenterats tidigare. Detta skulle innebära följande:

- Budgeten för skötsel minskar med 2 mnkr utifrån 2012 års nivå. Det innebär att ambitionsnivån jämfört med 2012 sänks med motsvarande.
- Den ambitionshöjning som föranlett begäran, se ovan, om extra anslag till drift och skötsel av gator och vägar för år 2013 minskas med 3 miljoner kronor.

Den del av sparförslaget som utgör en ambitionshöjning utifrån tilläggsanslaget kommer inte att ge några större konsekvenser för att anpassa verksamheten, utan en spareffekt kan tillräknas verksamheten relativt snabbt. Däremot kommer ambitionssänkningen jämfört med 2012 års nivå kräva en verksamhetsanpassning för utförarverksamheten.

Konsekvensen av besparingarna inom driftverksamheten, som ansvarar för utförandet av skötsel, kan komma att bli personalneddragningar. Effekten av sådana besparingar bör ses långsiktigt eftersom de inte får fullt genomslag förrän även de fasta kostnader kopplat till personalen i form av t.ex. lokaler har hanterats. Initialt kan resultatet bli att timpriset för kvarvarande personal måste höjas för att

få täckning för dessa gemensamma kostnader, förutsatt att ingen annan finansiering finns i omställningen.

I samband med att energiprojektet för fastigheterna (EPC) går in i en driftfas finns avtalskrav om tillsyn och skötsel av anläggningen. Den ökade kostnaden som detta medför, ungefär 2 mnkr, föreslås finansieras genom en sänkt ambitionsnivå för övrig fastighetsskötsel. Kortsiktigt innebär det att hyresgästerna kommer att uppleva en sämre kvalitet inom vissa delar av fastighetens drift och skötsel, inklusive skötsel av utemiljön. På sikt finns risken att en lägre ambition för skötsel leder till fördröjningar i form av ökade underhållsbehov.

Vinterväghållning

Det pågår en diskussion med kommunledningskontoret om hur överföring av budget för vinterväghållningen ska hanteras i boksluten för att undvika årliga underskott (se vidare beskrivning sidan 7). Väderförhållanden är en yttre opåverkbar förutsättning och har en avgörande betydelse för kostnadsnivån. Följande formulering finns i anvisningar till överföringar i bokslutet:

”Om yttre, opåverkbara förutsättningar har förändrats i större grad eller om verksamheten inte genomförts i enlighet med planer och verksamhetskrav ska över- och underskott revideras.”

Frågan är vad som kan klassas som normala väderförhållanden och vad som kan anses vara en rimlig kostnad för att sköta vinterväghållningen en vädermässigt normal vinter. Enligt kommunledningskontoret är en rimlig årsbudget 25 mnkr, vilket innebär att budget behöver ökas med 2,4 mnkr från nuvarande nivå.

Om ingen justering av ramen för vinterväghållningen görs bör ambitionsnivån ses över i syfte att komma i balans budgetmässigt.

Investeringar inklusive exploateringsinvesteringar

Det finns en beslutad finansiering för kapitaltjänstkostnader 2013 men det är fortfarande oklart vad som gäller för 2014 och framåt. Sett till de nu gällande förutsättningarna för finansieringen av kapitaltjänstkostnader finns det ur ett ekonomiskt perspektiv inget utrymme alls för ytterligare investeringar i den skattefinansierade verksamheten. Att fatta beslut om fortsatta investeringar baserat på en tillfällig kompensation 2013 är mycket kortsiktigt och vore olyckligt ur ett längre perspektiv. Så länge finansieringsfrågan inte är löst bör utgångspunkten i frågan vara om ett investeringsstopp skall införas och i så fall vilka undantag från detta som *måste* göras ur ett politiskt eller verksamhetsmässigt perspektiv.

Vad gäller investeringar som uppstår till följd av exploatering borde resonemanget kunna vara annorlunda. Eftersom vi säljer exploaterade tomter och därmed genererar en intäkt så borde exploateringskostnaderna kunna finansieras med de intäkter som försäljningen ger. Med dagens system lämnar dock nämnden ifrån sig alla intäkter men får inte kompensation för de kostnader som uppstår i driftverksamheten i form av kapitaltjänstkostnaderna och övriga driftkostnader för

de anläggningar som byggs, t.ex. gator och parker. Sett ur koncernens perspektiv en bra affär, sett ur nämndens perspektiv en oerhört dålig affär.

Förslaget kan ur nämndens perspektiv inte vara annat än att sluta exploatera med hänvisning till dagen ekonomiska upplägg. Med anledning de negativa följderna skulle få för tillväxten ser förvaltningen dock inte detta som en möjlig lösning, utan exploateringen bör fortsätta som planerat. Frågan om hur kapitalkostnader kopplat till intäkterna för exploateringen ska hanteras fortsättningsvis är avgörande.

I protokoll från kommunfullmäktige (2012-06-18) framgår under §20, beslutspunkt 26 att kommunledningskontoret får i uppdrag att i samverkan med teknik- och fastighetsnämnden analysera kommunens samlade utfall för internränta och avskrivningar. Någon analys har ännu inte gjorts. Vidare framgår i tjänsteyttrande om "Reviderad budget 2013 samt beslut om nämndernas över- och underskott" följande:

"Inför arbetet med budget 2014-2016 bör processen runt investeringsplaneringen ses över. Här inbegrips investeringsvolym inklusive exploateringsinvesteringar och den påverkan på kapitaltjänstkostnader och driftkostnader som uppstår. Det är viktigt att framhålla att det extra anslag som vi här föreslår handlar om det enskilda året 2013 och svårigheten att på kort sikt ställa om verksamheten."

Det finns ett antal investeringar som ur ett politiskt eller verksamhetsmässigt perspektiv inte bör avbrytas utan genomföras som planerat under 2013. Det kan handla om projekt där det finns en medfinansiering, projekt där arbetet redan är igång och där alternativet till fortsatt investering ur kostnadssynpunkt eller annat är orimligt, ingångna avtal eller förväntningar, etc. Nedan framgår verksamhetens bedömning av vilka investeringar som bör fortgå under 2013 (se vidare respektive verksamhets bilaga och investeringsplan) samt de kostnader som förväntas falla ut.

Investeringar inom den skattefinansierade verksamheten som förvaltningen föreslår genomförs under 2013

Trafik och gata		Särskilda	Miljö	
<i>Följande investeringar ska genomföras 2013</i>	Grundram	projekt	projekt	
1 Drottning Kristinas väg, DKV		2 300		
2 Granitvägen	4 480			
3 GC kronoparken - vårgatan	1 000			
4 Slussportar, Haga	300	50		
5 Snötipp Eriksberg, Bråtebäcken	1 750			
6 Parkeringsautomater	100			
7 Webbaserat kartstöd samhällsviktiga funktioner			500	
8 Cykelplanerare webben			150	
9 Pumpar och barriärer till översvämning		5 000		
10 Älvpromenaden, utredning		1 500		
11 Enkelt avhjälpna hinder		350		
12 Diverse grundram	3 500			
<i>Följande investeringar bör genomföras 2013</i>				
1 Långgatan Vålberg	7 500	7 500		
2 Sävegatan	500			
3 Div GC: Trossnäs vägen GC	500			
4 Projektering Östra Torggatan		1 500		
5 Förorenad mark			1 000	
6 Belysningsplan, åtgärder			1 650	
7 Sammanhängande GC div 2012		2 000		
8 Miljö och energiprojektet 2012			3 200	
9 Översvämningssäkra CSK		19 000		
10 Centrumutveckling kransorter		11 250		
11 Mölnbackagatan	600			
Natur och park				
<i>Följande investeringar ska genomföras 2013</i>				
1 Rödingens lekplats (Färjestad)	200			
1 Talluddens lekplats (S Kroppkärr)	250			
1 Vasalundens lekplats, etapp 2 (Herrhagen)	150			
1 Henstapromenadens lekplats	150			
1 Hagbråtens lekplats (Stockfallet)	100			
1 Aspdungens lekplats (Lorensberg)	400			
1 Vallargärdets lekplats (Ulvsby)	400			
1 Dammanläggning för konstverk, Stadsträdgården	400			
1 Stadsodlingsområde, Stadsträdgården	185			
1 Ospecificerat	215			
Naturvårdsprogram, strandängar, grönskära Småbåtsbryggor		4 400	500	
Markförvaltning				
<i>Följande investeringar ska genomföras 2013</i>				
Markinv. inkl förvärv, sanering och rivning	5 000			
Summa föreslagna investeringar	27 680	54 850	7 000	
	2013	2014	2015	2016
<i>Kapitaltjänstkostnader föreslagna investeringar</i>	<i>1 885</i>	<i>5 625</i>	<i>5 506</i>	<i>5 417</i>

Förvaltningens förslag är att genomföra de ovan nämnda investeringarna enligt plan och återkomma med en prioritering av övriga beslutade investeringar för 2013 i samband med helårsprognosen för 4 månader och för investeringar 2014-2016 i samband med budgetärendet för 2014-2016. Prioriteringen ska ligga till grund för beslut om vilka projekt som ska genomföras och begäran om driftanslag som kompensation för kapitaltjänstkostnader.

Förslaget innefattar också ett beslut om investeringsstopp för övriga beslutade investeringar (förutom för de projekt som föreslås fortgå ovan) tills dess att beslut om finansiering alternativt minskning av investeringarna har fattats. Utredningar och projektering bör dock tillåtas att fortgå i väntan på beslut. Nya upphandlingar bör inte genomföras under tiden fram till beslut. Förvaltningen bör vidare ta fram lämpliga nyckeltal för beräkning av tillkommande driftkostnader för skötsel och underhåll i nya investeringsäskanden.

Effektiviseringar och kostnadsmedvetenhet

Inom teknik- och fastighetsförvaltningen pågår ett kontinuerligt arbete där syftet är att genom ständiga förbättringar utveckla våra tjänster och vår service. Effektivisering av metoder, rutiner och processer ska leda till bättre kvalitet, effektivare resursutnyttjande och ytterst till nöjdare kommuninvånare.

Genom att identifiera, kartlägga och förstå de processer som finns i organisationen, kan man också utveckla och styra dem. Vårt pågående arbete med processorientering ger organisationen bättre möjlighet att arbeta strukturerat och systematiskt med förbättringsarbete.

Förvaltningens ambition är att hela organisationen ska präglas av en stark kostnadsmedvetenhet och vilja att utveckla och effektivisera verksamheten. Detta ska leda till en ökad förståelse hos samtliga medarbetare för att kostnader är förbrukning av resurser och hur vi på ett så effektivt sätt som möjligt använder våra resurser.

I samband med att det ekonomiska läget är bekymmersamt kommer förvaltningen att även se över de interna riktlinjerna. Som exempel ses delegeringar över. Alla beslut om tillsvidareanställningar kommer under en period att tas av förvaltningsdirektören och inte delegeras ner i linjeorganisationen.

Sannolikt kommer en gemensam stab för teknik- och fastighetsförvaltningen, miljöförvaltningen och stadsbyggnadsförvaltningen att bildas under våren. Staben kommer då att få tillgång till fler resurser vilket gör att det finns större förutsättningar för att arbeta med kvalitetssäkring och effektivisering. Effektiviseringarna kan t.ex. bestå i att nyttja den tekniska utvecklingen, arbeta med kompetensutveckling och kompetensväxling.

Ekonomisk sammanställning med alla föreslagna besparingar

	2013	2014	2015	2016
Underskott i finansiering av verksamhet	19 250	17 350	17 200	17 050
Minskat anslag trafikvärdar	300	300	300	300
Intäktsökning arrenden tomträttsfastigheter	0	1 650	3 300	4 950
Verksamhetsbesparing markförvaltning	1 000	1 000	1 000	1 000
Minskad skötsel av staden	5 000	5 000	5 000	5 000
Underhåll beläggning gator	2 000	2 000	2 000	2 000
Lokaler minskat underhåll	7 000	7 000	7 000	7 000
Lokaler minskad ambition övrig skötsel (EPC)	2 000	2 000	2 000	2 000
Masshanteringen läggs i malpåse	1 000	1 000	1 000	1 000
Besparing i verksamhet enligt förslag	18 300	19 950	21 600	23 250
Resultat verksamhet inkl. besparing	-950	2 600	4 400	6 200
Kapitaltjänstkostnad befintliga investeringar	80 280	81 169	79 727	78 188
Kapitaltjänstkostnad exploatering	105	835	2 905	5 975
Kapitaltjänstkostnad föreslagna inv.	1 908	5 695	5 574	5 483
Kapitaltjänstkostnad inkl. besparing	82 294	87 699	88 206	89 646
Finansiering för kapitaltjänstkostnad	66 924	68 762	70 937	72 356
Tillfällig kompensation 2013	15 000			
Resultat kapitaltjänstkostnad inkl. besparing	-370	-18 937	-17 269	-17 290
Resultat inkl. samtliga besparingar	-1 320	-16 337	-12 869	-11 090

1) Utvecklingen av kapitaltjänstkostnad utgår ifrån att vi endast genomför de investeringar som förvaltningen bedömer måste genomföras, samt att ramen för kapitaltjänst inte kompenseras ytterligare utan endast räknas upp årligen utifrån nuvarande nivå. Det föreslagna tillfälliga anslaget för 2013 med 15 mnkr ingår.

Om inte kompensation för kapitaltjänstkostnaderna erhålls är en minskning av investeringsnivån nödvändig för att långsiktigt nå en budget i balans. Kortsiktigt måste underskottet för kapitaltjänstkostnad dessutom kompenseras genom besparingar i verksamheten, utöver de som redan föreslagits. (se vidare utvecklingen av kapitaltjänstkostnader sidan 3 ff.).

Det beräknade underskottet för 2013 innebär motsvarande minskning av det egna kapital (som i dagsläget uppgår till 12,2 mnkr) som nämnden får ta med sig till 2013. Beslut om att inte genomföra vissa av de föreslagna besparingarna kommer ytterligare att försämra resultatet och därmed minska det egna kapitalet. En fullständig analys av resultatutvecklingen kan göras först i samband med utredningen om investeringar, eftersom investeringsnivån påverkar kapitaltjänstkostnaderna.

Analys av påverkan för åtaganden i den strategiska planen
Förslagen till besparingsåtgärder sker enligt den prioriteringsordning som angavs i kommunfullmäktiges beslut i november i ärendet ”En långsiktig strategi för att anpassa kostnaderna till de ramar som gäller under budgetperioden 2013 – 2015”.

- i första hand genomföra anpassningar av nämndens verksamhet i de delar som inte har fastställts av kommunfullmäktige i beslutet om strategisk plan,
- i andra hand genomföra justeringar som medför förändrade tidsplaner i den strategiska planen,
- i tredje hand föreslå prioriteringar av åtaganden i den strategiska planen, och
- i fjärde hand föreslå anpassningar av ambitionsnivåer i den strategiska planen.

Anpassningar av nämndens verksamhet i de delar som inte har fastställts av kommunfullmäktige i beslutet om strategisk plan

Intäktsökning av arrenden för tomträttsfastigheter bedöms inte ha någon påverkan på åtaganden inom den strategiska planen. (Möjligtvis kan det påverka målet inom tillväxt om att Karlstad ska ha en av Sveriges bästa företagsklimat.) Inte heller den besparing som har föreslagits inom markförvaltningen kommer att ha någon påverkan på åtaganden inom strategisk plan. Ökad skogsavverkning har föreslagits och konsekvensen av detta är i dagsläget oklar. Det minskade anslaget för trafikvärdar kommer inte heller det påverka åtagandena i den strategiska planen.

DEN GODA GRÖNA STADEN

Klimatpåverkan från energi- och transportsektorn i Karlstad som geografiskt område ska minska med 25 % mellan 2008 och 2020.

Teknik- och fastighetsnämnden	2013	2014	2015
Andelen fordon som lämnar Eriksbergs masshanteringsstation med returlass är 15 % år 2014. (Drift)		X	

Samhällsplaneringen ska ge förutsättningar för ett hållbart och hälsosamt liv med hänsyn till natur och kulturvärden.

Teknik- och fastighetsnämnden	2013	2014	2015
Senast år 2014 ska 70 % av inkommet material till masshanteringsstationen Eriksberg säljas, 90 % ska bearbetas till säljbar fraktion. (Drift)		X	

Det finns ett antal olika alternativ för att långsiktigt nå en budget i balans för masshanteringen. Förslaget att låta annan verksamhetsutövare överta driftansvaret för Eriksberg innebär att åtagandena inte behöver påverkas beroende på avtalets utformning. Alternativt att lägga anläggningen i malpåse innebär att gällande ambitioner i den strategiska planen inte kommer att nås.

Justeringar som medför förändrade tidsplaner i den strategiska planen

DEN GODA GRÖNA STADEN

Utsläppen av klimatgaser från verksamheter i koncernen Karlstads kommun ska minska med 20 procent till och med 2015, och med 30 procent till och med 2020 (jämfört med 2009).

Teknik- och fastighetsnämnden	2013	2014	2015
Gatubelysningens energiförbrukning ska minska med 10% (dvs. till ett snitt på 350 kwh/belysningspunkt) senast 2014 och 15% senast år 2020. (Samhällsbyggnad)			X

I besparingen minskad skötsel av staden ingår minskat underhåll och driftkostnad för offentlig belysning med 0,5 mnkr. Förutsättningen för besparingen är ett fortsatt utbyte till energisnålare armaturer, nedsäkning av abonnemang och byten av tändningssystem. Utbytestakten för belysningsarmaturer kommer inte att kunna hållas i och med ambitionssänkningen och konsekvensen av detta är att åtagandet inte nås inom utsatt tid.

Anpassningar av ambitionsnivåer i den strategiska planen

ATTRAKTIV STAD

Karlstadborna trivs och är stolta över sin stad.

Kommunfullmäktige	2013	2014	2015
Mer än 70 procent av både Karlstadsbor och besökare ska uppleva kommunens offentliga rum som välskötta och attraktiva. (Samhällsbyggnad)	X	X	

Teknik- och fastighetsnämnden	2013	2014	2015
Kvaliteten på underhåll och skötsel av gator ska höjas; i SCBs medborgarundersökning till minst 5,5 år 2013 och till minst 5,7 år 2015. (Samhällsbyggnad)	X		X
Karlstadborna ska vara nöjda med kommunens parker, grönområden och strövområden; nöjdheten ska bibehållas på 2010 års höga nivå. (Samhällsbyggnad)	X		

När det gäller minskad skötsel av staden är det svårt att förutsäga vilka effekter de olika besparingsförslagen har för åtagandena. Gemensamt för de olika förslagen torde dock vara att de påverkar Karlstadsbornas och besökarnas uppfattning om attraktiviteten. Bland förslagen inom minskad skötsel med 5 mnkr ingår bland annat ambitionssänkningar för parkskötsel (gräsmattor, buskar, perenner) samt markbeläggningar och naturvård och friluftsliv. När det gäller gator och vägar ingår bland annat ambitionssänkningar för städning av staden,

översvämningsarbetet, klotter och offentlig belysning. (Se vidare respektive bilaga med samtliga förslag.)

Tryggheten och tillgängligheten i våra offentliga miljöer ökar.

Kommunfullmäktige	2013	2014	2015
Minska klottret i staden genom arbete med förebyggande åtgärder samt sanering. [2] (Samhällsbyggnad, Lokal)	X	X	

Sparförslaget för minskad skötsel av staden innefattar en minskning av anslaget för klottersanering med 0,3 mnkr årligen. Konsekvensen är att uppkommet klotter finns kvar längre innan sanering.

VÅRDA TILLGÅNGAR

Kommunkoncernens anläggningstillgångar ska vara i gott skick.

Kommunfullmäktige	2013	2014	2015
Ta fram planering för hur kommunen ska underhålla gator samt gång- och cykelvägar för att säkerställa långsiktig god ekonomisk hållbarhet* (Samhällsbyggnad)	X	X	X
Utred ett nytt system för beräkning av underhåll i kommunens lokaler för att säkerställa långsiktig god ekonomisk hållbarhet. (Lokal)	X	X	X

* 2015 ska 5 % av vägnätet underhållas årligen.

När det gäller beläggningsunderhållet kommer sparförslaget innebära att målsättningen för år 2015 att 5 procent av vägnätet ska underhållas årligen inte kommer att nås. Med besparingen blir utfallet 4,6 procent år 2015. Sett ur ett medborgarperspektiv är underhållet av gator den enskilt viktigaste frågan som bör prioriteras enligt SCBs årliga medborgarundersökning.

Det finns idag inget åtagande vad gäller underhållsnivån i lokaler. Minskat underhåll leder dock till att en långsiktigt god ekonomisk hållbar kanske inte kan säkerställas. Målsättningen med det nya underhållsanslag som nämnden erhöll i samband med budget 2012-2014 var att underhållet skulle uppgå till 100 kr/m² år 2015. Med besparingen på 7 mnkr kommer underhållet att uppgå till 84 kr/m² år 2015. Risken är också att besparingen på 2 mnkr för lokalernas skötsel på sikt kommer att öka behovet av underhållsåtgärder.

Effekterna av förvaltningens förslag till minskad investeringsvolym kommer att analyseras och resultatet presenteras i samband med helårsprognosen efter 4 månader 2013 och budgetärendet 2014-2016.

Hans Wennerholm
teknik- och fastighetsdirektör

Jörgen Petersén
ekonomichef

Beslutet skickas till

Marcus Levin, teknik- och fastighetsförvaltningen

Jörgen Petersén, teknik- och fastighetsförvaltningen

Carina Strandberg, teknik- och fastighetsförvaltningen

Avdelningschefer inom teknik- och fastighetsförvaltningen